

УДК 1:316.422.44

Н. В. Поліщук
кандидат технічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та методики професійної освіти
Рівненського державного гуманітарного університету

ПЕРСПЕКТИВИ РЕВОЛЮЦІЙНОГО Й ДУХОВНОГО РОЗВИТКУ ЦИВІЛІЗАЦІЇ В ЕПОХУ ІНФОРМАЦІЙНО-ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНОГО ПРОГРЕСУ

У кінці ХХ й на початку ХХІ ст. світ докорінним чином змінився завдяки інтенсивному інформаційно-високотехнологічному науково-технічному прогресу (далі – ІВТ НТП). Немає ні однієї важливої, ключової для цивілізації проблеми, яка має вирішення в національному масштабі, на рівні національно-державної самодостатності. Проблеми цих можливостей у наш час виявляються особливо гостро. Уся справа в тому, що сам розвиток сучасної техногенної цивілізації підійшов до критичних меж, які позначили віхи науково-технічного й ІВТ цивілізаційного зростання, що відзначають невідворотність переселення найбільш антропокосмічно вихованої молодшої частини людства в космос з метою збереження генофонду людства і створення космічно-екзопланетної (далі – КЕП) цивілізації. Це вже почало виявлятися в другій половині ХХ ст. у зв'язку з появою нерозривних глобальних криз і проблем сучасного суспільства, які з великою ймовірністю можуть призвести до зникнення людства, як і самої планети Земля, внаслідок геокосмічних катастроф (зіткнення з кометами, метеоритами, астероидами та іншими космічними об'єктами).

Нині ІВТ НТП заповнює всі сторони діяльності людства й реалізується в двох основних формах: еволюційній (пов'язаній із накопиченням кількісних змін) і революційній (зумовленій стрибкоподібними якісними змінами).

Еволюційні форми ІВТ НТП включають удосконалення певних техніко-експлуатаційних параметрів виробів чи технологій їх виготовлення, модернізацію або створення нових моделей машин, обладнання, приладів і матеріалів у межах наявного покоління техніки. Отже, еволюційна форма ІВТ НТП має на увазі розповсюдження у виробництві та поліпшення вже знайомих типів техніки або технологічних процесів, які відповідають уже наявним науково-технічним принципам, а також доцільне використання звичних типів обладнання, матеріалів, джерел енергії [7].

Революційна форма ІВТ НТП – інформаційно-високотехнологічна революція (далі – ІВТР) передбачає стрибкоподібну зміну використання у виробництві якісно нових інформаційно-інноваційно-науково-технічно-високотехнологічних принципів, якісний переворот у продуктивних силах і виробничих процесах, які базуються на використанні принципово нових, невідомих раніше видів енергії, матеріалів, техніки й технологій та інформації.

Отже, революційна форма ІВТ НТП – це різка зміна покоління високоякісної й багатопольової мікропроцесорної та висококомп'ютеризованої компактною техніки й кінцевих новітніх продукції, матеріалів і речовин на основі нано- та молекулярних, а також атомних і ядерних технологій, які ще не існували, виникнення принципово нових науково-технічних ідей і високих технологій, це науково-технічні й космічно-технологічні революції, у процесі яких здійснюється масовий перехід до нових видів техніки й технологій в провідних галузях виробництва та освіти і їх масова інформатизація й космізація. Науково-технічна революція (НТР) та ІВТР відбивають докорінну якісну трансформацію суспільного розвитку на засадах новітніх наукових, технічних, інформаційно-інноваційно-високотехнологічних відкриттів і винаходів та реформ в освіті, які справляють революціонізуючий вплив на зміну знарядь і предметів праці, технологій, організації та управління виробництвом, характер трудової діяльності людей, їх освіти й виховання.

Наука покликана все яскравіше висвітлювати перспективи майбутнього, що стрімко насуваються. Вона ж необ-

хідна й для того, щоб глобальне, антропокосмічне мислення стало загальним набутком громадян суспільства ХХІ ст.

Нинішні зміни в життєдіяльності людства можна передусім кваліфікувати як глобальні екологічну, кліматичну, енергетичну, продовольчо-ресурсну, демографічну, воєнно-політичну, ментальну, антропологічну й духовну кризи світової цивілізації [5], що відзначаються епохальними цивілізаційними викликами та загрозами, з якими людство зіткнулося в кінці ХХ – на початку ХХІ ст. і які мають змінюють колосальні загальнопланетарні наслідки та докорінно змінюють соціально-економічний, гуманітарно-політичний, морально-етичний, природно-екологічний механізми існування людства й загалом цивілізаційний ландшафт нашої планети, що характеризується як ера ІВТ НТП суспільства.

Для забезпечення майбутнього людства потрібний новий тип особистості – планетарно-космічний [1], який відчував би відповідальність за життя всієї планети й усвідомлював безперспективність свого існування, не осяяного світлом великих духовно-моральних ідей. Світом мають правити не політики, а філософи, особистості планетарно-космічного типу – це має бути стратегічною метою не тільки філософії освіти [8], а й освіти загалом.

Нині людство має виходити не лише з філософськи правовірного визнання позаземних цивілізацій [2], а й із переконання у швидкому вияві позаземного розумного світу, переселення людства спочатку на штучні космічні житлові комплекси й найбільш придатні для життя планети Сонячної системи, наприклад, Місяць або Марс десь у 2030 р. (американсько-канадське поселення), а згодом і на екзопланети космосу [10]. Проблеми позаземних цивілізацій і космічні поселення землян стали в низку найпекучіших проблем сучасності. Це, можливо, центральні проблеми останнього часу. І у зв'язку з цим на нас чекають радикальні перетворення у філософії, науці, техніці, технології і світобаченні.

Метою дослідження є з'ясувати можливе найближче майбутнє (ХХІ й наступні ст.) людської цивілізації та роль і місце людини у Всесвіті на основі інтенсивного розвитку ІВТ НТП.

Нинішня епоха розвитку людства покладає на науку, техніку, високі технології, інформацію, інновації, освіту й духовне виховання молоді дедалі відповідальніші, важливіші, різноманітніші, часто нові для них завдання. Наука, як і раніше, тільки ще швидше, повинна пізнавати природу, суспільство, людину в їх взаємодії, усе енергійніше включатися в суспільно-виробничу діяльність, яка чим далі, тим менше без неї можлива. Наука покликана все яскравіше висвітлювати перспективи майбутнього, що стрімко насуваються. Вона ж необхідна й для того, щоб мислення стало загальним набутком громадян майбутнього суспільства. Унаслідок цього виникли такі науки, як філософія техніки або науки й техніки; наукознавство; комплекс технічних наук, що іменується в Англії "Technology"; історія природознавства й техніки, включаючи й космічну; соціологія науки й техніки; інженерна та космічна психологія, інформатика тощо. Зусиллями цих наук розроблено комплекс проектів, пов'язаних із сучасним станом технізованого, технологізованого та інформатизованого суспільства [5, с. 414].

Людство, розвиваючись, безупинно витісняє, руйнує природу, знищуючи ліси, диких звірів, безвідповідально використовуючи корисні копалини, шаленими темпами

забруднює ґрунт, водоймища, атмосферу відходами виробництва. Багато біди приносить аварії на АЕС, які радіоактивно забруднюють навколишнє середовище на мільйони років. До того ж термін роботи їх – 30–50 років, а надалі ці ядерні струпи мільйони років будуть спотворювати лик планети, отруюючи все навколишнє середовище. Атомна енергія – потенційно найбільш небезпечний вид енергії. Вихід бачиться тільки в побудові й експлуатації термоядерних електростанцій, які не будуть радіоактивними забруднювачами, і з цією проблемою науковці й інженери мають справитися вже в першій половині XXI ст., якщо людство бажає уникнути таких украй негативних явищ, як енергетичний голод і радіоактивне забруднення поверхні планети.

Розвиток науки й техніки, використання їх можливостей мають завжди підкорятися головній меті – духовному та соціальному прогресу людства, збереженню його екологічних і кліматичних перспектив. Усі досягнення ІВТ НТП мають цивілізовано використовуватися на користь людству в розв'язанні глобальних економічних, екологічних, енергетичних, продовольчих, медичних і інших завдань. Але така перспектива можлива, коли кардинально поліпшиться «технологія мислення», її одухотворення, і вона обов'язково має стати загальною можливістю й загальною вимогою життя. Якщо науково-філософська культура розумової праці не стане масовою, а в перспективі й загальним надбанням, ми не впорасмося з проблемами, не вистачить сил. З іншого боку, повинна швидко вдосконалюватися сама «технологія мислення», зокрема системний підхід, системний аналіз, необхідно щоб інтенсивно йшла розробка прискорювачів творчості, засобів активізації мислення.

Виходячи з висловленого вище, правомірно поставити питання: які ж основні контури нової цивілізації? По-перше, очевидним стає принципово інший тип детермінації нової цивілізації. Це будуть уже не соціально-економічні й технічно-технологічні чинники, а фактори людської самодетермінації – свідомості, вільного вибору соціально-культурних пріоритетів. По-друге, така цивілізація буде ґрунтуватися на іншій, ніж техногенна, системі культурних цінностей: на етиці ненасильства, на відмові від культу сили й панування, на толерантному ставленні до різних культурних традицій, на принципово інших заходах ставлення до природи. Цінність і єдність людства, що зростають, будуть супроводжуватися зростанням багатогатності й різноманітності культурного розвитку. По-третє, нове суспільство буде засноване на розвитку нового типу соціальних зв'язків людей. Суспільство розрізаних, атомізованих індивідів зміниться на суспільство вільних соціальних спільнот, де людина стане будувати свої зв'язки, виходячи з міркувань вільного вибору, орієнтуючись на власні смаки і потреби. По-четверте, технологічною основою майбутньої цивілізації будуть принципово нові процеси й об'єкти, які набули назви «синергетичних, тобто таких, які здатні до саморозвитку (комп'ютерні системи, біотехнологічні комплекси)» [12, с. 240]. Століттями головним ресурсом народів були їхній життєвий простір і золото. Сьогодні визначальним ресурсом стає інформація. Інформаційний продукт недостатньо купити, його треба вміти використовувати. Тому надзвичайно підвищується роль освіти, яка має бути безперервною протягом усього життя.

Усе це стане можливим за умови, що зникне приватна власність на засоби виробництва і приватне присвоєння продуктів цього виробництва та існуватиме повна духовно-моральна єдність членів майбутнього ІВТ суспільства.

Інформаційно-високотехнологічне, антропокосмічно-духовне, ноосферне суспільство буде суспільством безпроблемним, воно сформується як період всезагального миру та благоденства, потім перейде у високорозвинену антропокосмічну ІВТ цивілізацію (АК ІВТЦ), а людина розумна трансформуватиметься в людину високодуховну, космічно-екзопланетну [6; 9; 10].

Антропокосмізм – комплекс ідей, який характеризується переконанням про нерозривність зв'язку долі людства з освоєнням космосу, бере свій початок з античності. Нині це філософський і науковий світогляд, згідно з яким людина, її думки й діяльність ставляться в центр світової еволюції. У педагогіці антропокосмізм вилився в теорію ненасильницького виховання та формування космічного мислення, спрямованого на постановку й мирне розв'язання загальнолюдських проблем шляхом переселення антропокосмічно налаштованої частини людства на інші планетні системи космосу типу Сонячних (а їх тільки в нашій Галактиці, Чумацькому Шляху близько 40 мільярдів) і розуміння себе як активної частинки світобудови.

Це має відбуватися з погляду науково-технічно-інформаційно-високотехнологічно-космічного розвитку людства за схемою:

НТП [11] – це поступальний рух науки і техніки, еволюційний розвиток усіх елементів продуктивних сил суспільного виробництва на основі широкого пізнання й освоєння зовнішніх сил природи, це об'єктивна, постійно діюча закономірність розвитку матеріального виробництва, результатом якої є послідовне вдосконалення техніки, технології та організації виробництва, підвищення його ефективності.

НТР – одночасний якісний стрибок у розвитку науки й техніки, який розпочався у 50-х рр. XX ст. й започаткував новий етап у взаємодії суспільства, природи та космосу, відкрив шлях до освоєння ближнього космосу й розвитку ІВТ НТП. **НТР** – це докорінне якісне перетворення продуктивних сил, перетворення науки в безпосередню продуктивну силу, відповідно до цього, здійснюється революційна зміна матеріально-технічного базису суспільного виробництва, яке з простого процесу праці перетворюється в науковий процес, його змісту й форми, характеру праці, структури виробничих відношень, суспільного розподілу праці.

ІВТ НТП – це інформаційно-інноваційно-високотехнологічно-науково-техно-космічно-глобалізаційно-цивілізаційне явище, яке дало початок гігантському приросту технічних, технологічних, матеріальних, енергетичних, космічних, інформаційних, інноваційних можливостей людства і створення глобалізованої цивілізації, яке суттєво деформує біологічну й духовну основу особистості – фізичний організм людини, мозок, а отже, її розум, психіку, свідомість, духовність, ментальність і науково-філософський та антропокосмічний світогляд, яке має спонукати філософів і педагогів до створення якісно нових смислів, які має засвоювати високодуховно-моральна особистість, збагачуючи ноосферно-антропокосмічні підвалини нашої цивілізації та в майбутньому цивілізації екзопланет космосу – людей майбутньої КЕП цивілізації, яка здатна буде виконувати свою практично вічну антропокосмічну функцію у Всесвіті.

ІВТР – докорінний інформаційний, інноваційний, глобалізаційно-космічний, науковий і високотехнічно-технологічний переворот у продуктивних силах і виробничих відносинах у суспільстві. **ІВТР** – «четверта хвиля» НТП (після аграрної, промислової й НТР), сутність якої полягає в гігантському якісному стрибку в продукуванні та використанні в науці й техніці, технології, виробництві, освіті, взагалі в усіх сферах діяльності людства інформації як сукупності всіх знань, що їх виробило людство за час свого існування, як причини руху всього у Всесвіті; **інформаційна революція** відбувається в органічному зв'язку з **високотехнологічною революцією (ВТР)**, сутність якої полягає в переході від зовнішнього втручання в природні, суспільні та виробничі процеси до їх внутрішнього регулювання і стимулювання на основі високих технологій, зокрема NBIC-технологій, інновацій і новітніх досягнень природничих і технічних наук. Основними напрямками розвитку цієї революції є космізація, інформатизація, інноватиза-

ція та комп'ютеризація суспільства, генна інженерія, кібернетика, роботизація тощо. **ІВТР** зумовлює інтенсивний прогрес науки, технологій і техніки, особливо комп'ютерної (взагалі електронної) та космічної, революційний розвиток усіх елементів продуктивних сил суспільного виробництва на основі широкого пізнання й використання всіх сил природи, всього Всесвіту, це об'єктивна, безперервно діюча тенденція розвитку інформатизації та інновації матеріального виробництва, науки і знань, результатом якої є послідовне вдосконалення й конструювання принципів нових видів техніки, технологій, інформатизації та організації виробництва, освіти й науки, на їх основі підвищення ефективності життєдіяльності людства. **ІВТР** – це кардинальні зміни місця та ролі людини в системі суспільного виробництва, характеру і змісту праці, зумовлені космологією, інформатизацією, технологізацією й інноваційною освітою, яка має надавати відповідні знання та виховувати нову антропокосмічну високодуховно-моральну людину, члена якісно нових нинішньої **АК ІВТТЦ** і майбутньої **КЕП** цивілізації.

АК ІВТЦ – сучасна й майбутня земна цивілізація з її матеріальними та культурними, зокрема науково-філософськими, високотехнологічно-технічними, інформаційно-знанцевими й інноваційно-мистецькими зверненнями, яка здійснила віковичну мрію людства – вийшла в ближній космос і детально досліджує далекий космос, щоб у недалекому майбутньому антропокосмічно налаштовані особистості – лідери освоєння космосу, могли переселитися на планети Сонячної системи, які найбільш придатні для життя, зокрема на Місяць чи Марс, або штучні космічні утворення, а згодом на екзопланети нашої Галактики та Всесвіту загалом; здійснила **НТР** і здійснює **ІВТ НТП**, що зумовлює, окрім появи величезних матеріальних благ та **ІВТ**, науково-технічних і культурно-мистецьких досягнень, глобальні цивілізаційні зміни та разом із тим породжує системні глобальні кризи світового масштабу, зокрема духовну й інші кризи, які загрожують існуванню людства як одному з представників (можливо єдиному) розумної матерії у Всесвіті й планеті Земля, а тому в недалекому майбутньому (прогнозовано із середини (XXI ст.) антропокосмічно вихована молодь, з метою збереження генофонду людства і створення практично вічної **КЕП** цивілізації, розпочне колонізацію ближнього, а потім і далекого космосу – екзопланет Всесвіту. Лише інноваційне **АК ІВТТЦ**-не суспільство, яке сміливо впроваджує інноваційні практики й технології в освіту та вмє цілеспрямовано, виходячи зі своєї культурної, антропокосмічно-освітньої ментальності, може дати шанс молоді чітко, самостійно, зі знанням справи пережити вибухові виклики, які супроводжують трансформації росту, визрівання нової **КЕП** цивілізації.

КЕП цивілізація – високодуховна (божественна, за М. Бердяєвим) людська спільнота на екзопланетах космосу – майбутні космічні поселення землян, які утворюють **антропокосмосферу** – зону в космосі, де житимуть і освоюватимуть енергетичні й матеріальні ресурси об'єктів Всесвіту космічні спільноти **КЕП особистостей**, які будуть являти собою гармонію найвищих якостей розуму, духовного багатства, моральності, високорозвинутого інтелекту, божественності при гармонійному поєднанні з емоційним і фізично досконалим тілом, спрямовані на реалізацію творчих потенціалів у масштабах Землі та космосу, які здатні жити в космосі в умовах високорозвинутої й високодуховної **КЕП** цивілізації, бути мудрими, любити Бога, спілкуватися й переймати знання та досвід інших передбачуваних космічно-інопланетних (**КІП**) високодуховних надцивілізацій, творити на благо людства як на Землі, так і в космосі.

Згідно з Е. Тоффлером, людство розвивається хвилями [13]. У третьому тисячолітті людство має здійснити революційний поворот до нових форм цивілізаційного прогресу, інакше настане духовна, ментальна й антропологічна криза, III світова війна, а з нею крах цивілізації.

Нами розроблена схема етапів революційного та духовного розвитку людства [10]. Ці етапи – це кардинальні зміни в житті людства, в тому числі й духовному, які відбувалися й будуть відбуватися у вигляді революцій (гребені хвиль) у межах тієї чи іншої цивілізаційної хвилі, коли здійснювалися і здійснюватимуться головні зміни в засобах і методах життєзабезпечення населення Землі. У межах першої хвилі відбулася аграрна (неолітична) революція, в результаті якої людство до нашого часу забезпечило себе харчами, перейшовши до землеробства і скотарства. При цьому виник зародковий духовно-моральний стан на основі міфології та початків релігії. Під час другої (індустріальної) хвилі відбулася промислова революція, яка зумовила виникнення капіталістичної системи, колосального зростання засобів виробництва, відповідно, матеріальних благ. Відбулася заміна рабовласницької та феодальної моралі на духовність гуманізму і просвітництва; заперечення ортодоксальних християнських моральних цінностей Середньовіччя. У межах третьої хвилі відбулася **НТР** і перехід до постіндустріального суспільства, в якому більшість активного населення зайнята в третинному секторі й майже всі робочі місця комп'ютеризовані [4]. Але поряд із цим відбувається деградація духовно-моральних цінностей, що має небезпечні наслідки: енергетичні, екологічні, кліматичні, антропологічні, демографічні, ментальні, воєнні тощо. Зникла система країн із соціалістичним господарюванням. Нині, після цього соціально-економічного феномена (третьої хвилі), відбувається четверта хвиля (ноотехнологій, за К. Корсаком) [3], під час якої відбувається **ІВТ** й освітня революція, які передбачують радикально нові засоби життєзабезпечення і створення духовно-морального суспільства з високою духовністю первісних християн за життя Ісуса Христа. Але жахливе забруднення довкілля, зісудження клімату, вичерпання ресурсів ґрунту і природних енергетичних джерел, демографічний фактор, локальні воєнні конфлікти тощо привели людство, за висновками науковців Римського клубу, до катастрофічного вичерпання ресурсів життєзабезпечення землян, що призводить до тотального колапсу в середині XXI ст. Тому можлива точка бифуркації суспільства – або розвиток людства піде по космічно-духовній гілці, або настане криза суспільства: духовно-моральна, екоглобалістична, антропологічна, кліматична, ментальна несумісність і, як наслідок, третя світова війна, що означатиме крах цивілізації, її зникнення з лику Землі. У разі антропокосмічного духовно-морального розвитку цивілізації настане п'ята хвиля, в межах якої відбудеться космічна революція – розселення людства в космосі, розширення його життєвого простору (космічна експансія), бо, врешті-решт, планета Земля не витримає колосального антропологічного перенапруження (яке розпочалося вже в наш час).

Отже, практично вічне існування людства настане тоді, коли воно створить антропокосмічно-високодуховне ноосферне суспільство, подальша еволюція якого призведе до створення високорозвинутої **КЕП** цивілізації. Остання буде можливою, якщо здійсниться перехід від людини розумної до людини високодуховної, **КЕП** (божественної, за Бердяєвим).

Ніякий інший розвиток – економічний, науково-технічний, високотехнологічний, інноваційний чи інформаційний – не може вивести людство з історичної безвиході, якщо він не буде підкріплений антропокосмічною високодуховною революцією, перебудовою в антропокосмічному сенсі свідомості і світогляду, людських духовних і моральних якостей і цінностей, переселенням хоча б деякої антропокосмічно налаштованої частини людства на штучні космічні житлові комплекси в межах Сонячної системи, а згодом і на екзопланети космосу з метою збереження генофонду людства у вигляді **КЕП** цивілізації.

У майбутньому, завдяки колосальному розвитку **ІВТ НТП**, коли вдасться синтезувати всі чотири фундаментальні взаємодії в природі, людство навчиться керувати відкритими фізичними системами не за допомогою потуж-

них енергетичних впливів, а принципово іншим способом – ставлячи ці системи в такі умови, коли малими впливами буде вивільняти з них величезні енергетичні й інші потоки (наприклад, нейтрино, кварки, глюони, гравітаційні хвилі тощо). А це дасть змогу поглянути на нашу земну цивілізацію з незвичного – «космічного» – погляду, щоб краще пізнати самих себе з духовно-морального боку і спрямувати свій розум на реалізацію внутрішніх творчих потенціалів у масштабах Землі та космосу.

Література

1. Базалук О.А. Философия образования в свете новой космологической концепции : [учебник] / О.А. Базалук. – К. : Кондор, 2010. – 458 с.
2. Клушанцев П.В. Одиноки ли мы во Вселенной? : [очерки] / П.В. Клушанцев. – Л. : Дет. лит., 1981. – 190 с.
3. Корсак К.В. Освітньо-науковий комплекс України і четверта хвиля ноотехнологій / К.В. Корсак // Філософія освіти. Постметодика. – 2010. – № 5 (96). – С. 2–7.
4. Лейбин В.М. Зарубежная глобалистика: проблемы и противоречия / В.М. Лейбин. – М. : Знание, 1988. – 64 с.
5. Петрушенко В.Л. Філософія : у 2 ч. / В.Л. Петрушенко. – Львів : Новий світ, 2000–2011. – Ч. 1 : Світова філософія, фундаментальні проблеми філософії. – 2000; Ч. 2 : Релігієзнавство, етика та естетика, логіка : [навч. посібн. для студ. ВНЗ України III–IV рівнів акредитації]. – 2011. – 647 с.
6. Полицук Н.В. Воспитание духовного космически-ориентированного человека будущего (философско-образовательный аспект) / Н.В. Полицук // Философия образования. – 2014. – № 6/57. – С. 11–20.
7. Полицук Н.В. Інформаційно-високотехнологічний науково-технічний прогрес у контексті формування духовності молоді : [монографія] / Н.В. Полицук. – Рівне : О. Зень, 2014. – 480 с.
8. Полицук Н.В. Філософія освіти – фундатор духовності молодого покоління в епоху науково-технічного прогресу / Н.В. Полицук // Філософія освіти. – Новосибирск, 2013. – № 2 (47). – С. 166–172.
9. Полицук Н.В. Філософсько-освітній аспект необхідності становлення антропокосмічної духовності молоді в контексті інформаційно-високотехнологічного науково-технологічного прогресу / Н.В. Полицук // «Гілея»: науковий вісник : зб. наук. праць. – 2016. – Вип. 107. – С. 313–319.
10. Полицук Н.В. Філософсько-освітні перспективи пізнання Всесвіту та виховання духовних людей космічно-інопланетного майбутнього / Н.В. Полицук // Філософія і космологія / Philosophy Cosmology 2013. – К., 2014. – С. 190–200.
11. Філософія : [навч. посіб.] / [Л.В. Губерський, І.Ф. Надольний, В.П. Андрущенко та ін.] ; за ред. І.Ф. Надольного. – 7-е вид., стер. – К. : Вікар, 2008. – 534 с.
12. Філософія : [навч. посіб.] / [Т.О. Сілаєва, Н.В. Гнаевич, Г.О. Орендарчук, З.С. Сокол] ; за заг. ред. Т.О. Сілаєвої. – Тернопіль : Астон, 2008. – 360 с.
13. Тоффлер Э. Третья волна / Э. Тоффлер. – М. : ООО «Фирма «Изд-во АСТ», 1999. – 784 с.

Анотація

Полицук Н. В. Перспективи революційного й духовного розвитку цивілізації в епоху інформаційно-високотехнологічного прогресу. – Стаття.

У статті обґрунтовано, що розвиток науки й техніки та використання їх можливостей мають завжди підкорятися головній меті – духовному та соціальному прогресу людства, збереженню його екологічних і кліматичних перспектив. Усі досягнення інформаційно-високотехнологічного науково-технічного прогресу (ІВТ НТП) мають дивілізовано використовуватися на користь людству в розв'язанні глобальних економічних, екологічних, кліматичних, енергетичних, продовольчих, медичних та інших проблем. Але така перспектива можлива, коли кардинально поліпшиться «технологія» мислення, його одухотворення й антропокосмізація, таке нове мислення обов'язково має стати загальною вимогою життя, тобто науково-філософсько-антропокосмічна культура розумової праці має стати масовою. Тільки в такому разі майбутнє інформаційно-високотехнологічне, антропокос-

мічно-духовне, ноосферне суспільство буде суспільством безпроблемним і сформується як період всезагального миру та благоденства, потім перейде у високорозвинену антропокосмічну інформаційно-високотехнологічну цивілізацію.

Наведено етапи революційного й духовного розвитку людської цивілізації в епоху інформаційно-високотехнологічного науково-технічного прогресу. Показано, що тільки в єдності досконалого розуму та високої (божественної, за М. Бердяєвим) духовності людства можливе практично вічне існування людського суспільства у вигляді космічно-екзопланетної (КЕП) цивілізації.

Доведено, що ніякий інший розвиток – економічний, науково-технічний, високотехнологічний, інноваційний чи інформаційний – не може вивести людство з історичної безвиході – його краху, якщо такий розвиток не буде підкріплений антропокосмічною високодуховною революцією, перебудовою в антропокосмічному сенсі свідомості і світогляду, людських духовних і моральних якостей і цінностей, переселенням хоча б деякої антропокосмічно налаштованої частини людства на штучні космічні житлові комплекси й найбільш сприятливі для життя планети, наприклад, Місяць або Марс, у межах Сонячної системи, а згодом і на екзопланети космосу з метою збереження генофонду людства у вигляді космічно-екзопланетної цивілізації.

Ключові слова: наука, техніка, розум, духовність, цивілізація, інформаційно-високотехнологічний прогрес, антропокосмізм, космічно-екзопланетний.

Анотація

Полицук Н. В. Перспективи революційного й духовного розвитку цивілізації в епоху інформаційно-високотехнологічного прогресу. – Стаття.

В статтю обґрунтовано, що розвиток науки і техніки, а також використання їх можливостей повинні завжди підкорятися головній меті – духовному і соціальному прогресу людства, збереженню його екологічних і кліматичних перспектив. Все досягнення інформаційно-високотехнологічного науково-технічного прогресу (ІВТ НТП) повинні дивілізовано застосовуватися на користь людству в розв'язанні глобальних економічних, екологічних, кліматичних, енергетичних, продовольствених, медичних і інших проблем. Але така перспектива можлива, коли кардинально поліпшиться «технологія» мислення, його одухотворення і антропокосмізація, таке нове мислення обов'язково повинно стати об'єктом вимоги життя, тобто науково-філософсько-антропокосмічна культура умовного праці повинна стати масовою. Тільки в такому разі майбутнє інформаційно-високотехнологічне, антропокосмічно-духовне, ноосферне суспільство буде суспільством безпроблемним і сформується як період всеобщого миру і благоденства, потім перейде в високорозвинену антропокосмічну інформаційно-високотехнологічну цивілізацію.

Приведені етапи революційного й духовного розвитку людської цивілізації в епоху інформаційно-високотехнологічного науково-технічного прогресу. Показано, що тільки в єдності досконалого розуму і високої (божественної, за М. Бердяєвим) духовності людства можливе практично вічне існування людського суспільства у вигляді космічно-екзопланетної (КЕП) цивілізації.

Доказано, що ніякого іншого розвитку – економічного, науково-технічного, високотехнологічного, інноваційного чи інформаційного – не може вивести людство з історичного тупика – його краху, якщо таке розвиток не буде підкріплено антропокосмічною високодуховною революцією, перебудовою в антропокосмічному сенсі свідомості і світогляду, людських духовних і моральних якостей і цінностей, переселенням хоча б деякої антропокосмічно налаштованої частини людства на штучні космічні житлові комплекси й найбільш сприятливі для життя планети, наприклад, Місяць або Марс, всередині Сонячної системи, а в подальшому і на екзопланети космосу з метою збереження генофонду людства у вигляді космічно-екзопланетної цивілізації.

Ключові слова: наука, техніка, розум, духовність, цивілізація, інформаційно-високотехнологічний прогрес, антропокосмізм, космічно-екзопланетний.

Summary

Polishchuk N. V. The prospects of the revolutionary and spiritual development of civilization in the era of information and high-tech progress. – Article.

The article it is proved that the development of science and technology and their possibilities must always be subordinate to the main goal – of spiritual and social progress of humanity, to preserve its environmental and climate perspectives. All the achievements of informational-highlytechnological scientific and technical progress (IHT STP) civilized should be used for the benefit of mankind in addressing global economic, environmental, climate, energy, food, medical and other problems. But such a perspective is possible when dramatically improved “technology” of thinking, its spirituality and anthropocosmic and this new way of thinking must become a common requirement of life, that is scientific-philosophical anthropo-cosmic culture mental labor must become massive. Only in this case, the future of information and high-tech, anthropocosmos spiritual, noospheric society will be a society smooth and formed as a period of universal peace and prosperity, then go into a highly developed anthropocosmic IHT civilization.

Presents the stages of the revolutionary and spiritual development of the human civilization in the era of IHT STP. It is shown that only in the perfect unity of mind and high (divine M. Berdyaev) spirituality of mankind may almost eternal existence of human society in cosmic-ekzoplanetu (CEP) civilization.

Proven that no other development – economic, scientific-technical, high-tech, innovative or informational – can lead humanity out of the historical impasse – its collapse, if such a development will not be supported by anthropocosmos highly spiritual revolution, a restructuring of anthropocosmos sense of consciousness and worldview, the human spiritual and moral qualities and values, relocation of at least some anthropocosmos-minded part of mankind into artificial space residential complexes and most favorable for the life of the planet, for example, the Moon or Mars within the Solar system, and later on exoplanets space with the aim of preserving the gene pool of humanity in the form of a cap CEP civilization.

Key words: science, technology, intelligence, spirituality, civilization, information and high-tech progress, anthropocosmism, space-ekzoplanety.